

Josep Faus Beltran (València, 1933 - 2014). Fill d'una família originària de Benicolet —el pare, Domingo Faus, era un llaurador que emigrà a Barcelona abans de la guerra—, Josep va nèixer a València, el segon d'una família de tres germans —Domingo, Josep i Vicent—, dos dels quals van seguir la carrera eclesiàstica. Vicent (1937-2010), que estudià filosofia i teologia als seminaris escolapis d'Irache i Albelda i es va ordenar sacerdot el 1960 a Logronyo, va ser professor durant vint-i-cinc anys a les Escoles Pies de Gandia —on introduí el valencià en la litúrgia i l'ensenyament i recuperà tradicions com el Cant de la Sibila la nit de Nadal—, molt conegut i estimat pel seu valencianisme. Josep, per la seua banda, estudià als seminaris de València i Barcelona, va ser ordenat sacerdot el 1958 a la capital catalana i destinat a diferents parròquies de Sabadell, Vilanova i la Geltrú, Barcelona, Els Hostalets de Pierola —on impulsà la creació d'una cooperativa agrícola—, Sant Andreu de la Barca, Piera, Montmeló i, finalment, de nou Sabadell. Es jubilà el 2013 i morí un any després a la residència sacerdotal de Sant Josep Oriol a Barcelona. Tant a Benicolet, el poble de la seua família i on passava alguns anys les vacances, com a les parròquies del bisbat de Terrassa on va estar destinat, en recorden encara sobretot el seu caràcter generós i la seua implicació en els problemes econòmics i socials dels pobles i els barris on va exercir el sacerdoci.

12 maig 1955

Un jove seminarista de 21 anys, Josep Faus Beltran, escriu —en una primera carta datada el 13 d'abril de 1955— a Joan Fuster, que aleshores en tenia 32, a instàncies d'un amic, Alexandre Alapont, també seminarista, que aleshores estudiava a Burgos. Alapont, natural de L'Alcúdia i que més tard seria missioner durant més de cinquanta anys a Zimbabue i traduiria la Bíblia i el Missal Romà al nàmbia, havia conegut Fuster el 1951 a través d'un amic comú, el mestre i activista cultural i cívic Josep Lluís Bausset. Faus, que escrivia des del Seminari de Montcada on estudiava, es queixava del “poc ambient que en l'aspecte valencià tenim al Seminari. No he conseguit explicar-me encara per quin motiu de pes ho fan i què és el es pretén amb esta orientació”. El jove seminarista, que es declara “admirador de sa obra poètica”, tanca la seua carta amb una invocació: “Sr. Fuster. Jo sols volia dir això que a tots els mortals una mica manifestem ens agrada dir, cridar: Jo sóc aquí!, encara que ningú ens escolte i encara que no valga la pena que ningú ens escolte, com en el meu cas”.

La resposta de Fuster arriba un mes més tard. Després d'excusar-se pel retard, l'escriptor, que es fa ressò del “poc ambient” favorable al valencià que es viu al Seminari, l'atribueix a la “circumstància històrica” i es mostra esperançat respecte al futur. També al·ludeix a l'obligació moral d'assegurar la continuïtat de la llengua i la cultura dels valencians, al “dret del poble a la seua llengua” i als “drets de la mateixa llengua”.

22 gener 1956

Només quatre dies després de la de Fuster, Josep Faus contesta amb una llarga carta datada el 16 de maig de 1955, en la qual li expressa el seu agraïment per haver-li contestat, li diu que té el domicili a Benicolet i li comunica el seu desig d'anar a visitar-lo a Sueca. També li conta els comentaris que circulen pel Seminari a propòsit del valencià i del valencianisme: “Que ser valencianiste és una traïció a la pàtria”, “Que trontollen els fonaments de la unitat espanyola si parlem valencià”, “Que és una aberració pretendre alguna transcendència apostòlica al valencià i a tot allò valencià...”

Per una tercera carta, datada l'11 de desembre del mateix any, sabem que Faus va haver de deixar el seminari de València i traslladar-se al de Barcelona: “Tot lo de València va acabar com els hòmens han volgut perquè Déu de vegades també deixa fer... als homes. No hi hagué altra solució: Marxar. Ni condicionalment ni incondicionalment fou possible romandre a València. El cop fou massa fort, perquè jo no sabia que les coses es feien així”. Completament abatut, es disculpa de no haver anat a veure'l a Sueca i d'haver interromput l'intercanvi epistolar.

En la seua resposta, un més després, ja en gener de 1956, Fuster li diu que l'havien informat “de la desgraciada solució donada a València al teu cas”, i encara que cap dels dos interlocutors no entra en detalls sobre el trasllat del seminarista, sembla que va ser una decisió de la direcció del Seminari: “no puc imaginar-me quina mena de raons induïren aquells senyors de Montcada a desplaçar-te de València”. L'escriptor l'anima a sobreposar-se i continuar endavant i li reitera la seua amistat, que espera poder reforçar.

L'intercanvi epistolar es tanca amb una última carta de Josep Faus, del 8 de març de 1956, sempre des de Barcelona, en la qual li diu a Fuster que l'arquebisbe de València i el rector del Seminari de Montcada han volgut reparar o dissimular el que havia estat clarament una expulsió, concedint-li una beca per a anar a estudiar a la Universitat Pontifícia de Comillas, a Santander. Ordenat sacerdot dos anys després, la vida i la trajectòria eclesiàstica de Faus transcórrerien en Catalunya fins a la seua mort, el 2014, als 81 anys.